

KATRI LASSILA

Jenni Haili ja myyttinen luonto

DOI: <https://doi.org/10.51807/maaseutututkimus.120107>

Valokuvataiteilija Jenni Haili. (Kuva: Jenni Haili.)

Kertoisitko vähän itsestäsi: Mistä olet kotoisin, millainen lapsuutesi maisema on? Missä opiskelit valokuvaa, millaisia projekteja sinulla on ollut? Mikä valokuvauksessa kiinnostaa?

Olen kotoisin Kokkolasta, jossa taideopintoni alkoivat Kokkolan lasten ja nuorten kuvataidekoulussa ja Keski-Pohjanmaan konservatoriossa. Kuvataidekoulussa valitsin aina työpajoikseni valokuvauksen ja keraamiikan, konservatoriossa soitin trumpettia. Valokuvauksesta tuli lopulta ammattini opiskeltuani sitä maisteriksi asti Taideteollisen korkeakoulun, sittemmin Aalto-yliopiston Taiteiden ja suunnittelun korkeakoulun

valokuvataiteen koulutusohjelmassa, josta valmistuin vuonna 2011. Keraamiikkaa olen tehnyt lähes yhtä pitkän ajan, mutta enemmänkin kaiken muun ohessa, vaikkakin joihinkin teoksiini liittyy keraamisia elementtejä. Tällä hetkellä työskentelen Koneen säätiön myöntämän taiteilija-apurahan turvin vapaana taiteilijana sekä valokuvauksen tuntiopettajana Taideyliopiston Kuvataideakatemiassa.

Valokuvauksessa minua kiehtoo kuvan olemisen tapa suhteessa maailmaan, se miten valokuva väittää kertovansa jotain totuudellista, osoittavansa toisaalle tai kuin avaavan ikkunan toiseen hetkeen. Valokuva on erityinen illuusio, trompe-l'œil, joka vakuuttavuudellaan huijaa meitä edelleen. Valokuvauksen historia erilaisine kiehtovine menetelmineen ja aiheineen inspiroivat taidettani. Analogisessa kemiaperusteisessa valokuvassa teoksen fyysinen olomuoto on erottamaton osa sen syntyprosessia. Tietoinen valokuvausprosessin valinta on arvokas apu teoksen sanoman välittämisessä.

Viime vuosina olen keskittynyt opettelemaan valokuvauksen varhaisimpia toteutustapoja: daguerrotypia-, märkälevy- sekä kuivalevymenetelmiä. Näissä prosesseissa kemiallinen sattuma ottaa monesti ylivallan taiteilijan intentiosta sekä objektiivin edessä olevasta kohteesta. Valokuvan materiaalisuus tulee esille, luoden eräänlaisen kalvon tai hunnun ”ikkunan” ja katsojan välille. Tämä kalvo saattaa sisältää lähes salakieliseksi luokiteltavia viestejä, jotka ainoastaan samoihin menetelmiin vihkiytyneet osaavat lukea. Nämä viestit voivat kertoa esimerkiksi kuvaushetken lämpötilasta ja puhtaudesta sekä kuvaajan huolellisuudesta.

Olet kuvannut paljon luonnossa ja töissäsi on viittauksia kansanperinteeseen ja mystiikkaan. Kerro lisää tästä?

Teossarjani ”Syntyjä syviä” ammentaa aiheensa eri kansojen luontomytologioista. Sarjan kuvat esittävät myyttisiä maisemia. Myytillä on tieteellisessä mielessä perinteisesti tarkoitettu perustavaa laatua olevaa alkukerkotomusta, kuvausta tapahtumista, jotka määrittelevät maailmaa ja sen tulevia tapahtumia ja rakenteita. Myytin toinen yleinen merkitys on paikkaansa pitämättömänä fiktiona, kollektiivisena väärinkäsityksenä. Mytologia on myyttien järjestelmä, kokonaisuus tai jumaloppi, jonka kansat ja etniset yhteisöt kertomusperinteessään jakavat. Tuonpuoleisella on oma topografiansa, jumalat asuvat vuorilla, haltijat metsässä tai vesistöissä. Oikeastaan kaikki keskeiset myyttiset tapahtumat ja toimijat ovat paikallistuneet luontoon.

Jenni Haaili: Maailmanpuu. Ferrotyypit (26 kpl). 130 x 105 cm. 2021.

Sarjan kuvien toteuttamiseksi olen kierrellyt eritoten Suomen metsissä kuvaten tiedossa olevia pyhiä paikkoja sekä sattumalta eteeni tulevia kiinnostavia maisemia. Toisaalta olen kuvannut myös kaupungissa, esimerkiksi kaupunkihuollon aikaansaamia lumikasoja taikka tehdasalueen sorakasoja ja luonut niillä viittauksen vuoriin tai pyramideihin. Myös Helsingin Malmin hautausmaa on ollut tärkeä paikka, hiisi-sanan perinteisessä pyhää lehtoa tarkoittavassa merkityksessä.

Sarjan kuvat on toteutettu 1860- ja 1870-luvuilla laajasti käytössä olleella märkälevymenetelmällä ferrotyppeinä. Ferrotyyppi on suorapositiivi-valokuva, jossa mustattu metallilevy herkistetään juuri ennen kuvan valottamista ja kehitetään heti tämän jälkeen.

Voitko kertoa jotakin maaseudun yhteydestä taiteeseesi?

Kuvatessani viime kesänä eteläisessä Suomessa pyhiä paikkoja kuljin monen metsän läpi. Samalla tuli nähtyä uusia seutuja. Muutin vuoden alussa Helsingistä Lammille, joka tuntuu mukavalta muutokselta rauhallisempaan ympäristöön.

Millaisia projekteja suunnittelet tulevaisuudessa?

Työstän parhaillani projektia työnimellä “Voyage Out”, jossa maisemakuvien on tarkoitus toimia kahden maailman välillä, muodonmuutoksessa, jossa valokuvien aitous on kiehtova todiste kokemuksesta. Teoksen tarinan lähtökohtana ovat sukuhistoriastani löytämäni kaksi nuorta naista, Fanny ja Signe, jotka muuttivat eri puolilta Suomea, maaseudulta länsirannikolta ja Karjalasta, New Yorkiin Amerikan siirtolaisuuden suurvuosikymmeninä. Kuljen heidän jalanjäljissään kotimaisemista suureen maailmaan, kuvaten ja piirtäen omiani ja heidän kuvittelemiani tunteja: haaveita, koti-ikävä, innostusta ja nostalgiaa. Tavoitteenani on, että kuvien välinen keskustelu synnyttää uusia ajatuksia ja mielleyhtymiä niin tästä päivästä kuin menneestäkin.

Jenni Haili: Offerlunden. Ferrotyyppi. 24 x 18 cm. 2021.

Jenni Häili: Pirun #1. Ferrotyyppi. 24 x 18 cm. 2021.

Jenni Haili: Kuule. Ferrotyyppi. 24 x 18 cm. 2021.